

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului

în cauza civilă

Gheorghe Cupcea împotriva Companiei de Asigurări „Donaris
Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Eșanu Mihail
Nicolae

(încasarea despăgubirii de asigurare)

împotriva deciziei din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

(*Dosarul nr. 2ra-1258/23*
NR. PIGD 2-21137468-01-2ra-05092023)

Omisiunea propunerii prezentării probelor.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. G. Grozav)
Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, Iu. Cotruță, I. Țurcan)

3 decembrie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților admisibilitatea recursului declarat de Gheorghe Cupcea, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte,*

Ion Munteanu,

Gheorghe Stratulat, *judecători,*

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 15 septembrie 2021, Gheorghe Cupcea a depus cerere de chemare în judecată împotriva Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Eșanu Mihail Nicolae cu privire la încasarea despăgubirii de asigurare și încasarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii, a indicat că la 10 august 2020, aproximativ pe la ora 17:00, Eșanu Mihail Nicolae deținând permis de conducere cu nr. *****, de categoria „***”, conducând automobilul de model *****, cu numerele de înmatriculare *****, deplasându-se pe traseul M-5, km 200+900m, în regiunea satului Rădeni, raionul Călărași, în direcția de deplasare spre mun. Chișinău, învelișul carosabilului fiind din asfalt-beton, uscat momentul respectiv, deplasându-se pe o porțiune de carosabil orizontal, dreaptă, cu două benzi de deplasare, neadaptând viteza vehiculului conform condițiilor și situației rutiere, manifestând imprudență, exprimată prin încredere exagerată în sine, dându-și seama de faptul că, acțiunile sale ar putea provoca consecințe social-periculoase, dar fiind predominant de ideea nechibzuită că ele vor putea fi evitate, având viteza excesivă a încercat să iasă la depășirea autocamionului de model *****, cu n/î ***** ce staționa pe acostament în mod regulamentar, încălcând și ignorând Regulamentul Circulației Rutiere, precum nefiind atent la trafic și la situația rutieră apărută, a ieșit pe contrasens și s-a tamponat frontal cu automobilul de model *****, cu n/î *****, care avea direcția de deplasare regulamentară spre or. Bălți, la volanul căruia se afla cet. Gheorghe Cupcea, având în calitate de pasageri pe soția Valentina Cupcea și fiica minoră, *****.

3. Reclamantul a explicat că drept urmare, la 23 octombrie 2020 de către compania „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni a fost deschis dosarul de daune nr. *****, pornit la declarația de daune a sa, proprietar al autovehiculului de model *****, cu n/î *****, deteriorat în urma accidentului de circulație produs la 10 august 2020, pe teritoriul r-nul Călărași.

4. A precizat că, la 10 august 2020 s-a produs cazul asigurat, dată care antrenează obligațiile asiguratorului companiei de asigurare „Donaris Vienna Insurance Group” în achitarea despăgubirii de asigurare celui prejudiciat în rezultatul cazului asigurat, în speță, Cupcea Gheorghe. Astfel că, prin raportul de evaluare a pagubei nr. ***** întocmit în baza actului de examinare din 28 octombrie 2020 al automobilului marca ***** cu n/î *****, s-a constatat că, valoarea prejudiciului cauzat proprietarului automobilului menționat supra, constituie suma de 88 468,16 lei. Prin dispoziția companiei „Donaris Vienna Insurance Group” SA nr. ***** din 5 noiembrie 2020 s-a sistat instrumentarea dosarului de daună nr. ***** din 23 octombrie 2020 până la emiterea și prezentarea deciziei de vinovăție asupra cazului.

5. Reclamantul a indicat că, prin sentința din 21 aprilie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, Eșanu Mihail Nicolae s-a recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzută de art. 264 alin. (3) lit. a) din Codul penal, cu aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) din Codul de procedură penală, stabilindu-i pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis și anularea dreptului de conducere a mijloacelor de transport. Totodată a invocat că, s-a suspendat condiționat executarea pedepsei stabilite, conform art. 90 din Codul penal, stabilindu-i lui Eșanu Mihail Nicolae un termen de probă de 2 ani, obligându-l în termenul stabilit, să nu săvârșască alte infracțiuni și să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului de probațiune din raza teritorială a domiciliului acestuia, onorînd astfel, prin comportare exemplară, încrederea ce i s-a acordat de către instanța de judecată. De asemenea, reclamantul a menționat că, s-a obligat Eșanu Mihail Nicolae să se prezinte în termen de 5 zile de la rămânerea definitivă a sentinței la Biroul de Probațiune Drochia, în scopul asigurării supravegherii în perioada de suspendare a executării pedepsei.

6. A notat că, prin cererea din 31 mai 2021 recepționată de compania de asigurări s-a adus la cunoștință pârîtului, sentința Judecătoriei Strășeni, sediul Călărașidîn 21 aprilie 2021 și a solicitat achitarea despăgubirii de asigurare în cadrul dosarului de daune nr. ***** din 23 octombrie 2020, însă prin răspunsul din 14 iulie 2021, compania de asigurări a refuzat în achitarea despăgubirii de asigurare.

7. Cupcea Gheorghe a solicitat admiterea acțiunii, încasarea de la Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni în beneficiul său a despăgubirii de asigurare în mărime de 88 468,16 lei și a cheltuielilor de judecată.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

8. Prin hotărârea din 23 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, corectată prin încheierea din 27 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru a fost admisă acțiunea depusă de Gheorghe Cupcea. S-a încasat de la Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni în beneficiul lui

Gheorghe Cupcea, despăgubirea de asigurare în urma accidentului rutier în mărime de 88 468,16 lei și taxa de stat în mărime de 2 654,05 lei.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

9. La 3 aprilie 2023, Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Eșanu Mihail a declarat apel împotriva hotărârii din 23 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă integral.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

10. Prin decizia din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Compania de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, reprezentată de avocatul Eșanu Mihail, s-a casat hotărârea din 23 martie 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a adoptat o nouă hotărâre prin care s-a respins acțiunea depusă de Gheorghe Cupcea. S-a încasat de Gheorghe Cupcea în beneficiul Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni taxa de stat achitată la depunerea cererii de apel în mărime de 1 990,53 de lei.

11. Întru consolidarea soluției, instanța de apel reanalizând raporturile dintre părți, a constatat că, în urma accidentului rutier din 10 august 2020, produs din culpa lui Eșanu Mihail, răspunderea civilă auto a acestuia era asigurată de compania „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, iar Cupcea Gheorghe era persoană păgubită. În cauza penală, părțile vătămate Cupcea Gheorghe și Cupcea Valentina, inclusiv în interesul minorei *****, au înaintat acțiune civilă împotriva lui Eșanu Mihail, solicitând prejudiciu moral și material, inclusiv prejudiciul material aferent automobilului, indicat la suma de 88 468,18 lei. Prin sentința din 21 aprilie 2021 a Judecătoriei Strășeni, sediul Călărași, rămasă definitivă, instanța penală a confirmat tranzacția de împăcare prin care părțile au convenit asupra sumei de 60 000 lei „cu titlu de prejudiciu material și moral”, suma fiind declarată de Cupcea Gheorghe și Cupcea Valentina drept despăgubire integrală și suficientă, care acoperă toate cheltuielile elucidate în acțiunea civilă și toate pretențiile materiale și morale legate de accident, pentru trecut și viitor, cu imposibilitatea unei noi acțiuni asupra aceluiași obiect și pe aceleași temeuri.

12. În aceasta ordine de idei, instanța de apel a stabilit că, prin confirmarea tranzacției de împăcare și încetarea procesului civil în cadrul cauzei penale, latura civilă a litigiului a fost soluționată definitiv, în sensul art. 220–226 din Codul de procedură civilă, hotărârea definitivă și tranzacția confirmată producând efect de autoritate de lucru judecat și împiedicând intentarea ulterioară a unei noi acțiuni pe aceleași temeuri.

13. Instanța de apel a apreciat critic susținerile intimatului potrivit cărora tranzacția ar fi vizat doar prejudiciul legat de sănătate, reținând că textul tranzacției acoperă în mod expres toate pretențiile materiale și morale deduse în acțiunea civilă din procesul penal, inclusiv cele referitoare la prejudiciul cauzat automobilului.

14. În consecință, instanța inferioară a concluzionat că, în temeiul art. 28 alin. (5) din Legea nr. 414/2006, asiguratorul este în drept să refuze plata despăgubirii, deoarece persoana păgubită a fost deja despăgubită de asigurat, iar prima instanță a interpretat și aplicat eronat atât dispozițiile legale în materie de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, cât și normele privind efectele hotărârii definitive și ale tranzacției de împăcare.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

15. La 8 august 2023, Gheorghe Cupcea, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan a depus recurs împotriva deciziei din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond.

16. În argumentarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept invocate anterior în cererea de chemare în judecată, a menționat că instanța de apel a soluționat cauza cu încălcarea normelor de drept material și procedural, fără examinarea completă, multiaspectuală și nemijlocită a probelor administrate, ajungând la o soluție vădit neîntemeiată și contrară circumstanțelor reale a cauzei.

17. Recurentul a notat că instanța de fond a constatat corect existența prejudiciului material cauzat autovehiculului său în urma accidentului rutier din 10 august 2020, prejudiciu evaluat prin raportul de expertiză la suma de 88 468, 16 de lei, sumă care urma a fi acoperită de asigurator potrivit Legii nr. 414/2006 și art. 1822, art. 1878 și art. 1315 din Codul civil. Cu toate acestea, instanța de apel a respins cererea de chemare în judecată pe motiv că prejudiciul ar fi fost acoperit printr-o tranzacție de împăcare semnată între recurent și persoana vinovată de producerea accidentului, Eșanu Mihail.

18. A susținut că această concluzie este eronată, întrucât tranzacția de împăcare a vizat exclusiv prejudiciile morale și cheltuielile medicale cauzate sănătății, iar nu daunele materiale aferente avarierii automobilului. Totodată, quantumul stabilit prin tranzacție (60 000 de lei) nu are niciun raport cu prejudiciul material stabilit prin raportul de evaluare (88 468,16 lei), care constituie prejudiciul asigurabil ce cade în sarcina asiguratorului, nu a persoanei vinovate.

19. A invocat și caracterul distinct al acțiunii civile din procesul penal, care nu substituie obligațiile asiguratorului și nu exonerează asiguratorul de răspunderea stabilită prin lege.

20. În opinia recurentului instanța de apel a ignorat obligația legală de reținere și analiză a tuturor probelor administrate, pronunțându-se fără examinarea raportului de evaluare a pagubei și a dispozițiilor legale incidente privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto. Astfel, instanța de apel a aplicat eronat art. 28 alin. (5) din Legea nr. 414/2006, fără a verifica dacă prejudiciul pentru care s-a pronunțat tranzacția de împăcare coincide cu prejudiciul pentru care se solicită despăgubirea de asigurare.

21. Recurentul a indicat o încălcare gravă a dreptului său la un proces echitabil, garantat de art. 6 §1 CEDO, întrucât instanța de apel nu a răspuns argumentelor esențiale invocate în apel, nu a analizat toate probele și nu a examinat în mod efectiv situația de fapt, contrar jurisprudenței constante a Curții Europene a Drepturilor Omului.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

22. Art. 429 din Codul de procedură civilă:

„(1) Pot fi atacate cu recurs deciziile pronunțate de curțile de apel în calitatea lor de instanțe de apel, cât și hotărârile pronunțate de curțile de apel.”

23. Art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă:

„Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.”

24. Art. 432 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă:

„Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Temeiurile menționate la alin. (1) lit. d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.”

25. Art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanța, după ce judecă recursul, este în drept: c) să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.”

26. Art. 4 din Codul de procedură civilă:

„Sarcinile procedurii civile constau în judecarea justă, în termen rezonabil, a cauzelor de apărare a drepturilor încălcate sau contestate, a libertăților și a intereselor legitime ale persoanelor fizice și juridice și asociațiilor lor, ale autorităților publice și ale altor persoane care sînt subiecte ale raporturilor juridice civile, familiale, de muncă și ale altor raporturi juridice, precum și în apărarea intereselor statului și ale societății, în consolidarea legalității și a ordinii de drept, în prevenirea cazurilor de încălcare a legii.”

27. Art. 9 din Codul de procedură civilă:

„(1) Instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sînt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

(2) Instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntîmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărîri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.”

28. Art. 183 din Codul de procedură civilă:

„(1) După ce primește cererea de chemare în judecată, judecătorul pregătește cauza pentru dezbateri judiciare pentru a asigura judecarea ei justă și promptă.

(2) Pregătirea pentru dezbateri judiciare este obligatorie pentru orice cauză civilă și are ca scop:

a) precizarea legii care urmează a fi aplicată și determinarea raporturilor juridice dintre părți;

b) constatarea circumstanțelor care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei.”

29. Art. 118 alin. (1) și (5) din Codul de procedură civilă:

„(1) Fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

(5) Instanța judecătorească (judecătorul) este în drept să propună părților și altor participanți la proces, după caz, să prezinte probe suplimentare și să dovedească faptele ce constituie obiectul probațiunii pentru a se convinge de veridicitatea lor.”

30. Art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă:

„(6) Faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

31. Cu referire la termenul de declarare a recursului, prevăzut la art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă sus-citat, instanța de recurs reține că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 20 iunie 2023 și a expediat reprezentantului

recurentului, avocatul Nicolae Leșan decizia integrală, prin intermediul poștei electronice, la 17 iulie 2023 (f.d.148). Prin urmare, recursul declarat la 8 august 2023, este în termen.

32. În jurisprudența sa, Curtea Supremă de Justiție a tranșat că unul din principalele sarcini ale instanței judecătorești investită cu judecarea unei cauze este precizarea legii care urmează a fi aplicată și determinarea raporturilor juridice dintre părți (*a se vedea și decizia nr. [2rac-269/22](#), §54-55*).

33. Sarcina determinării raportului juridic dintre părți, care aparține instanței de judecată, nu poate fi îndeplinită formal. Aceasta necesită inclusiv o calificare concretă a raportului juridic dintre părți, determinarea limitelor drepturilor și obligațiilor lor în raport cu elementele aflate în litigiu (*decizia nr. [2rac-125/24](#), §51*).

34. Primul pas obligatoriu este determinarea existenței sau inexistenței circumstanțelor faptice care confirmă ori infirmă raportul juridic material litigios. Nu este suficientă o simplă examinare formală a înscrisului ori a elementelor sale externe, analiza fiind necesar a se extinde asupra comportamentului părților în contextul executării contractului și asupra tuturor probelor administrate (*decizia nr. [2ra-278/24](#), §68*).

35. Aplicând considerațiunile expuse supra, tranșate în jurisprudența Curții Supreme de Justiție, asupra cazului dedus judecății, completul de judecată observă că principala problemă pusă în discuție se referă la chestiunea dacă tranzacția de împăcare dintre Eșanu Mihail Nicolae, pe de o parte și Cupcea Gheorghe, Cupcea Valentina, în nume și interes propriu, cât și în interesul minorei *****, pe de altă parte, ar fi acoperit și cheltuielile pretinse în prezenta acțiune pentru repararea prejudiciului material în legătură cu reparația mijlocului de transport.

36. Recurentul și intervenientul accesoriu (părțile tranzacției de împăcare) au susținut în acest sens că reparația mijlocului de transport nu a fost acoperită de tranzacția încheiată și confirmată în procesul penal. Tranzacția s-ar fi referit doar asupra prejudiciului moral și prejudiciului material cauzat sănătății pentru medicamente și tratament.

37. La acest aspect, prima instanță a constatat că suma de 60000 lei conform tranzacției de împăcare ținea de prejudiciul material și moral cauzat sănătății reclamantului, soției acestuia și fiicei minore, ce constă din medicamente/tratamente și nicidecum prejudiciul material suportat în legătură cu repararea vehiculului. Instanța de apel, însă, a stabilit cu certitudine că suma prejudiciului material în sumă de 88468,18 lei a constituit obiect de examinare și în acțiunea civilă depusă în cadrul dosarului penal.

38. Instanța de apel și-a consolidat concluziile doar lecturând conținutul sentinței Judecătoriei Strășeni sediul Călărași din 21 aprilie 2021 în partea solicitărilor

formulate de părțile vătămate prin acțiunea civilă. Sentința vizată, la rândul său, face trimitere la filele dosarului 215-216 ale volumului I.

39. Completul de judecată observă că instanța de apel, aparent cu certitudine, a constatat că prejudiciul material de 88.468,18 lei (costul reparației vehiculului) fusese deja examinat în acțiunea civilă din dosarul penal. Totuși, această concluzie s-a bazat exclusiv pe lecturarea sentinței penale, care trimite la filele 215-216, vol. I din dosarul penal, și nu pe o analiză directă a conținutului acțiunii civile în procesul penal ori a tranzacției de împăcare.

40. Astfel, instanța de apel a suplinit o lacună probatorie printr-o presupunere, preluând implicit concluzia altei hotărâri fără a verifica probele primare.

41. O atare abordare contravine jurisprudenței Curții Supreme de Justiție, potrivit căreia lacunele în probatoriu nu pot fi înlocuite cu presupuneri referitoare la conținutul și întinderea drepturilor și obligațiilor într-un raport juridic dintre părți.

42. Hotărârea judecătorească nu poate fi întemeiată pe simple prezumții, ci doar pe probe administrate efectiv. Prin urmare, certitudinea afișată de instanța de apel cu privire la soluționarea anterioară a pretenției privind reparația automobilului nu era susținută de un probatoriu concret, ci reprezenta o deducție indirectă și discutabilă, mai ales în contextul în care semnatarii tranzacției de împăcare indică asupra unei alte interpretări a textului acesteia.

43. Era esențial ca instanța de apel să verifice în mod nemijlocit obiectul acțiunii civile depuse în procesul penal și sfera tranzacției de împăcare confirmate de instanță, pentru a stabili dacă despăgubirea pentru reparația mijlocului de transport fusese sau nu acoperită.

44. În context, se constată că o asemenea clarificare putea fi obținută cu ușurință: copia acțiunii civile din dosarul penal, precum și însuși textul tranzacției de împăcare, erau la dispoziție sau puteau fi solicitate de la părți.

45. Potrivit practicii judiciare a Curții Supreme, instanțele nu pot rămâne pasive în fața unor lacune probatorii evidente, mai ales atunci când ele pot fi completate cu ușurință. Rolul activ-diriguitor al judecătorului, consacrat de art. 9 CPC, impune ca acesta să ia măsuri pentru buna desfășurare a procesului și clarificarea aspectelor relevante.

46. Astfel, instanța de apel avea obligația procesuală de a solicita sau cel puțin de a propune părților să prezinte înscrisurile necesare – în speță, acțiunea civilă depusă în cauza penală și tranzacția de împăcare.

47. În jurisprudența sa, Curtea Supremă de Justiție (*decizia nr. [2rac-32/23](#), §48, decizia nr. [2ra-489/23](#), §51, decizia nr. [2ra-188/25](#), §48*) a subliniat că lacunele în probatoriu nu pot fi înlocuite cu presupuneri referitoare la conținutul și întinderea

drepturilor și obligațiilor într-un raport juridic. Astfel, hotărârea judecătorească nu poate fi întemeiată pe simple presupuneri ci doar pe probe.

48. Instanțele de judecată nu pot rămâne complet pasive în fața unor lacune evidente în probatoriu, mai ales când ele pot fi suplinite cu ușurință, urmare a unei propuneri în sensul art. 118 alin. (5) din Codul de procedură civilă (*decizia nr. [2ra-214/23](#), §67, §69-71*).

49. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că o asemenea solicitare din partea instanței nu echivalează cu o intervenție în favoarea uneia dintre părți, ci reprezintă expresia obligației legale a judecătorului de a asigura soluționarea corectă a litigiului

50. Procedând însă strict la lectura formală a sentinței penale și omițând să verifice nemijlocit actele menționate, instanța de apel nu și-a îndeplinit rolul de a determina concret raportul juridic litigios dintre părți.

51. În lumina considerentelor expuse, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că instanța de apel a soluționat eronat problema obiectului acțiunii civile anterioare, omițând să stabilească în mod cert dacă prejudiciul material legat de repararea mijlocului de transport a fost sau nu dedus și compensat în cadrul cauzei penale. Concluzia sa fermă în sensul existenței autorității lucrului judecat asupra acestei pretenții nu se sprijină pe o fundamentare probatorie adecvată, ci pe o prezumție necoroborată direct.

52. Omisiunea instanței de apel de a stabili aspecte decisive ale cauzei – cum ar fi propunerea adresată participanților la proces în vederea prezentării probelor suplimentare privind întinderea tranzacției anterioare – și soluționarea litigiului pe baza unei astfel de lacune ar putea echivala cu o denegare de dreptate și examinare formală a cauzei.

53. Asemenea conduită contravine prevederilor art. 4 Cod de procedură civilă, care impun judecarea justă a cauzei, și ignoră obligațiile pozitive ale instanței de a preveni pronunțarea unor soluții formale atunci când elementele obiective ale cauzei permit clarificarea aspectelor decisive prin măsuri procesuale simple și previzibile.

54. Propunerea de prezentare a probelor suplimentare nu poate fi realizată la etapa examinării cauzei în recurs, or, potrivit art. 442 alin. (2) din Codul de procedură civilă, în recurs nu pot fi administrate noi probe, cu excepția celor care dovedesc cheltuielile de judecată și despăgubirile menționate la art. 372 alin. (3).

55. Astfel, în acest caz, Curtea Supremă de Justiție nu poate purcede la corectarea omisiunilor instanței de apel, din motiv că ar putea fi impusă să înlocuiască circumstanțele de drept și de fapt indicate anterior în decizia contestată, cu cele proprii, ceea ce ar reprezenta o substituție în analiza multiaspectuală a cauzei și ar fi

pusă în situația să examineze cauza ca și cum aceasta nu ar fi fost examinată în prima instanță și în apel (*a se vedea decizia nr. [2ra-727/24](#), §51-55*).

56. În această ordine de idei, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că interpretarea legii din decizia Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2023 este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție.

57. Având în vedere raționamentele expuse, decizia Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2023 este pasibilă de casare cu trimiterea cauzei la rejudecare la Curtea de Apel Centru în alt complet de judecată.

58. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul declarat de Gheorghe Cupcea, reprezentat de avocatul Nicolae Leșan.

Casează integral decizia din 20 iunie 2023 a Curții de Apel Chișinău în cauză civilă Gheorghe Cupcea împotriva Companiei de Asigurări „Donaris Vienna Insurance Group” Societate pe Acțiuni, intervenient accesoriu Eșanu Mihail Nicolae privind încasarea despăgubirii de asigurare și transmite cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Centru în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Munteanu

Gheorghe Stratulat